

Svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs á Norðurlandi 2023-2036

Yfirlit yfir stöðu aðgerða 2024

Efnisyfirlit

Inngangur	4
Stefna sveitarfélaganna á Norðurlandi í úrgangsmálum	5
Staða Aðgerða	7
Úrgangsforvarnir	7
Kynningarátak um hringrásarhagkerfið	7
Lámörkun umbúða	8
Kortlagning lífrænna hliðarafurða	8
Uppbygging innviða til úrgangsforvarna	9
Söfnun og flokkun úrgangs	11
Endurskipulagning úrgangsláta við heimahús	11
Fjölgun grenndarstöðva	12
Söfnun glers, málma, textíls og spilliefna	14
Uppbygging innviða	15
Efling móttökustöðva	16
Jarðgerð á jaðarsvæðum	16
Nýting seyru	17
Úttekt á urðunarstöðum fyrir óvirkan úrgang	18
Áætlun um minnkandi umsvif urðunarstaðar í Stekkjarvík	19
Samþykktir, gjaldskrár og bókhald	19
Samræming samþykpta um meðhöndlun úrgangs	19
Innleiðing BPHE	20
Endurbætt sundurliðun í bókhaldi	21
Samningar við verktaka	22
Samstarf um útboð o.fl.	22
Útgáfa og kynning	23
Bætt birting upplýsinga	23

Inngangur

Þegar þetta er skrifað er liðið ár síðan svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs á Norðurlandi var endanlega samþykkt og hefur Vinna við aðgerðaráætlun farið hratt af stað og var í raun hafin. Mikil vinna hefur verið unnin hjá sveitarfélögunum við að mæta kröfum nýrra laga og þó sum sveitarfélög hafa mætt ítrustu kröfum um söfnun við húsvegg þá eru önnur enn að vinna að þeirri breytingu. Einnig hefur reynst erfit í afskekktari byggðum að mæta kröfum um söfnun á lífúrgangi enda ekki farvegur til sem geta tekið við þeim úrgangi á hagkvæman og skilvirkan hátt. Grenndarstöðvar eru byrjaðar að stinga upp kollinum. Sveitarfélögin eru mörg hver byrjuð í vinnu við uppfærslu samþykktu um meðhöndlun úrgangs en ekkert sveitarfélaga á norðurlandi eystra hefur þó lokið þeirri vinnu þegar þetta er skrifað. Sama má segja um breytingu á uppsetningu gjaldskráa í takt við borgað þegar hent er en búast má við að það verði leiðrétt í byrjun árs 2025 hjá þeim flestum. Einhver sveitarfélög hafa lokið útboðsferli og önnur langt komin. Í þessum önnum sveitarfélaganna hefur gengið hægt að koma af stað sameiginlegum verkefnum sem ná yfir landshlutann allan og bíða þau eftir að hægi um. Það hefur líka verið gaman að sjá einstaka stofnanir fyrirtæki taka til sín markmið svæðisáætlunar og vinna að verkefnum sem stuðla að hringrásarhagkerfinu.

Það er mikilvægt að í lok árs þegar sveitarfélögin náum þeim áfanga að standast lámarks kröfur laga að þau glati ekki þeirri þekkingu á úrgangsmálum sem hefur myndast í vinnu undanfarinna ára og standi að áframhaldandi þróun til minkunnar úrgangs á hvern einstakling og að það sem fellur til verði endurnýtt, endurnotað eða endur unnið á hagkvæman og umhverfisvænan hátt.

Stefna sveitarfélaganna á Norðurlandi í úrgangsmálum

Aðgerðaráætlun úrgangsmála á Norðurlandi er byggð á sameiginlegum markmiðum sveitarfélaganna á Norðurlandi um þróun úrgangsmála á svæðinu sem eru eftirfarandi

- Sveitarfélögin eru sammála um að stefna að sjálfbærri framtíð í úrgangsmálum landshlutans. Í samræmi við það er meginmarkmið sveitarfélaganna í þessum málaflokki að draga úr myndun úrgangs, auka endurvinnslu og aðra endurnýtingu í anda hringrásarhagkerfisins og að lágmarka förgun, þannig að magn og hlutfall úrgangs sem ekki nýtist í hagkerfinu verði á hverjum tíma eins lítið og mögulegt er, að teknu tilliti til tæknilegra og efnahagslegra forsenda.*
- Sveitarfélögin leggja áherslu á að forgangsraða aðgerðum í úrgangsmálum í samræmi við ákvæði 7. gr. laga um meðhöndlun úrgangs, nr. 55/2003 og beita hagrænum hvötum til að tryggja sem besta heildarniðurstöðu fyrir umhverfið, með hagsmuni komandi kynslóða að leiðarljósi.*
- Sveitarfélögin eru sammála um að stuðla að sem mestri úrvinnslu úrgangs á svæðinu, með það að leiðarljósi að bæta nýtingu auðlinda, draga úr flutningum og skapa atvinnu í héraði.*
- Sveitarfélögin leggja sérstaka áherslu á að lífrænn úrgangur sem til fellur á Norðurlandi fari ekki til spillis, heldur sé nýttur til hagsbóta fyrir íbúa og fyrirtæki á svæðinu með það að leiðarljósi að nýta þær auðlindir sem í úrganginum felast, draga úr innflutningi á hvers konar jarðvegsbæti og áburði og draga úr losun gróðurhúsalofttegunda vegna flutninga og meðhöndlunar á úrgangi og vegna notkunar á eldsneyti og áburði. Þetta á sérstaklega við um sláturúrgang og aðrar dýraleifar, þ.m.t. dýrahræ. Sveitarfélögin eru sammála um að urðun úrgangs af þessu tagi skuli hætt og kappkostað að framleiða úr honum eins verðmæta vöru og mögulegt er að teknu tilliti til löggjafar um nýtingu dýraleifa. Í þessu sambandi leggja sveitarfélögin ríka áherslu á að afurðastöðvar og ríkisvaldið komi af fullum þunga til samstarfs um að koma meðhöndlun dýraleifa í viðunandi horf til framtíðar.*

Frekari útfærsla á stefnu var útfærð í sjö undirköflum Sem var frekar skipt í 18 aðgerðir.

- Úrgangsforvarnir*
  - Kynningarátak um hringrásarhagkerfið*
  - Lágmörkun umbúða*
  - Kortlagning lífrænna hliðarafurða*
  - Uppbygging innviða til úrgangsforvarna*
- Söfnun og flokkun úrgangs*
  - Endurskipulagning úrgangsláta við heimahús*
  - Fjölgun grenndarstöðva*
  - Söfnun glers, málma, textíls og spilliefna*
  - Söfnun garðaúrgangs og ráðstöfun hans til endurvinnslu*
- Uppbygging innviða*
  - Efling móttökustöðva*
  - Jarðgerð á jaðarsvæðum*
  - Nýting seyru*
  - Úttekt á urðunarstöðum fyrir óvirkan úrgang*

- e. Áætlun um minnkandi umsvif urðunarstaðar í Stekkjarvík*
- 4. *Samþykktir gjaldskrár og bókhald*
  - a. Samræming samþykkta um meðhöndlun úrgangs*
  - b. Innleiðing BPHE*
  - c. Endurbætt sundurliðun í bókhaldi*
- 5. *Samningar við verktaka*
  - a. Samstarf um útboð o.fl.*
- 6. *Útgáfa og kynning*
  - a. Bætt birting upplýsinga*
- 7. *Vöktun eftirlit og endurskoðun*

Staða Aðgerða

Í samræmi við 2.7 kafla svæðis áætlunar hafa landshlutasamtökin það hlutverk að annast eftirlit með framvindu aðgerðaráætlunar.

Þessi samantekt er hugsuð sem greining á stöðu aðgerðaráætlunar í upphafi árs 2024 og tillaga til uppfærslu á einstaka aðgerðum ef þurfa þykir.

Úrgangsförvarnir

Stefna

Leitað verði allra leiða til að lágmarka myndun úrgangs

Markmið

- 1.1 Gott upplýsingaflæði
- 1.2 Samstarf við birgja um lágmarkun umbúða
- 1.3 Hámarksnýting lífrænna hliðarafurða
- 1.4 Sterkir innviðir sem stuðla að lágmarkun úrgangs

Aðgerðir

Kynningarátak um hringrásarhagkerfið

1. Kynningarátak um hringrásarhagkerfið

<i>Lýsing:</i>	Efnt verður til sérstaks kynningarátaks um hringrásarhagkerfið fyrir íbúa Norðurlands og atvinnulífið á svæðinu með áherslu á mikilvægi góðrar nýtingar auðlinda. Undir þetta fellur m.a.: <ul style="list-style-type: none"> • Umfjöllun um takmarkaðar auðlindir • Umfjöllun um matarsóun, fatasóun og nægjusemi • Umfjöllun um fæðuöryggi • Umfjöllun um jarðvegseyðingu • Tengsl við eigin fjárhag Undir þetta fellur ekki: <ul style="list-style-type: none"> • Fræðsla um rétta flokkun úrgangs Aðferðir sem beitt verður í áttakinu verða mótaðar í samstarfi við markaðsstofur og auglýsingastofur, auk þess sem haft verður samráð við menntastofnanir, stéttarfélög og e.t.v. fleiri aðila.
<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE í samstarfi við einstök sveitarfélög, Umhverfisstofnun og Úrvinnslusjóð
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Umfang útgefins efnis og fundarhalda (Ekki er auðvelt að mæla árangur af verkefni af þessu tagi í tonnum úrgangs sem komið er í veg fyrir að myndist)
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að minni úrgangsmýndun
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög, Umhverfisstofnun og Úrvinnslusjóður

Staða verkefnis: Ekki hafin

Hvað er búið að gera: Búið er að gera skoðun á hvaða kynningargögn eru til og

möguleikum á samstarfi við umhverfisstofnun.

Hver eru næstu skref: Lagt er til að landshlutasamtök og sveitarfélög fylgist náið með verkefninu saman gegn sóun og tileinki sér það fræðslu efni sem mun verða búið til í því verkefni. Saman gegn sóun er að vinna að nýrri stefnu ríkisins og verður líklega útbúið efni þegar búið er að samþykkja hana.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að tímasetning verkefnisins verði uppfærð til 2025-2026

Lámörkun umbúða

2. Lágörkun umbúða

<i>Lýsing:</i>	Sent verður formlegt erindi til helstu birgja heimila og fyrirtækja á Norðurlandi með kynningu á þeim áherslum sveitarfélaganna á svæðinu sem fram koma í svæðisáætlun um meðhöndlun úrgangs 2023-2036, ásamt ósk um samstarf sem miðar að því að draga verulega úr umbúðanotkun.
<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE í samstarfi við Umhverfisstofnun
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Fjöldi erinda (Ekki er auðvelt að mæla árangur af verkefni af þessu tagi í tonnum úrgangs sem komið er í veg fyrir að myndist)
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að minni úrgangsmýndun
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög

Staða verkefnis: Ekki hafin

Hvað er búið að gera: Aðgerðin er ekki hafið.

Hver eru næstu skref: Skilgreina hverjir eru helstu birgjar og fara í samstarf við viðeigandi sveitarfélög um að senda erindi.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að verkefnið verði fært til 2025 þegar búið er að innleiða nýtt fyrirkomulag sorphirðu.

Kortlagning lífrænna hliðarafurða

3. Kortlagning lífrænna hliðarafurða

Lýsing: Í tengslum við áform um uppbyggingu líforkuvers á Norðurlandi eystra hefur Vistorka gert ítarlega greiningu á helstu straumum lífrænna hliðarafurða (lífræns úrgangs) á Norðurlandi.² Leitað verður samstarfs við Vistorku um útvíkkun þessarar greiningar ef þörf verður talin á – og í framhaldinu efnt til funda með helstu framleiðendum og birgjum sem meðhöndla lífrænt efni, þ.m.t. sláturhúsum, fiskvinnslustöðvum, matvælavinnslum og dagvöruverslunum, með það að leiðarljósi að efla samstarf við þessa

	aðila og greina ónýtt tækifæri til bættrar nýtingar hliðarafurða og til framleiðslu nýrrar vöru í hverju tilviki um sig. Skoðað verður að ráða sérstakan starfskraft tímabundið til að aðstoða fyrirtækin við að finna bestu leiðirnar til að hámarka nýtingu þessa efnis.
<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE í samstarfi við Vistorku
<i>Tímasetning:</i>	2023-2024
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist skriflegrar samantektar um framgang verkefnisins Breytingar á magni lífræns úrgangs til urðunar
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að bættri nýtingu auðlinda og minni úrgangsmýndun
<i>Fjármögnun:</i>	Landshlutasamtökin

Staða verkefnis: Hafin

Hvað er búið að gera: Í áframhaldandi vinnu við Líforkuver í Eyjafirði hefur verið gerð frekari greining á lífrænum hliðarafurðum frá búrekstri, og þá aðalega dýrahæja, og frá öðrum rekstraraðilum. Einnig er hafin vinna við greiningu á möguleikum til metan vinnslu og annarri nýtingu lífrænna efna. Miklir möguleikar eru í þeirri vinnu sem er í gangi í líforkuveri að efla nýtingu lífrænna liðarafurða.

Hver eru næstu skref: Lagt er til að farið verði í samstarf við umhverfisstofnun að gera samsetningarkönnun á sorpi sem kemur til Stekkjarvíkur til urðunnar. Slík könnun gæfi hugmynd um hversu mikið er af lífrænum efnum í blönduðum úrgangi og hversu mikið af lífrænum efnum er að skrást sem annarskonar úrgangur. Slík könnun gæfi líka góða sýn á raun losunargildi CO₂ slíks úrgangs á þeim urðunarstað en stuðullinn er 0.82 í dag en var 1.2 fyrir síðustu uppfærslu.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að tímamörk verkefnis verði breyt í 2023-2027 í samræmi við mögulegan opnunartíma líforkuvers.

Uppbygging innviða til úrgangsförvarna

4. Uppbygging innviða til úrgangsförvarna

Lýsing: Á grunni fyrirbyggjandi greiningar á stöðu úrgangsmála á Norðurlandi verði byggðir upp innviðir á stærstu þéttbýlisstöðum til að stuðla að úrgangsförvörnum og betri nýtingu auðlinda. Verkefnið hefst á ítarlegri greiningu með aðstoð landshlutasamtakanna og í framhaldi verður tekin ákvörðun um staðsetningar og umfang. Undir innviði í þessu samhengi falla m.a.:

- Efnislagerar þar sem hægt er að skila byggingarefni (t.d. steinefni, timbur), jarðefni (t.d. mold, sandur) o.fl. sem aðrir gætu nýtt og sækja efni sem aðrir hafa skilað.
- Nytjamarkaðir þar sem seldir eru notaðir hlutir (t.d. húsgögn, heimilisáhöld) sem safnast hafa í nytjagáma á móttökustöðvum.
- Viðhaldssmiðjur þar sem til staðar er aðstaða og eftir atvikum aðstoð til að gera við bilaða eða skemmda hluti (t.d. klæðnað, húsgögn, minni tæki) og lögð áhersla á félagslega samveru, auk viðgerðarvinnunnar.

<i>Umsjón:</i>	Einstök sveitarfélög í samstarfi við SSNV og SSNE
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist lista yfir innviði sem byggðir hafa verið upp sem hluti af aðgerðinni. (Ekki er auðvelt að mæla árangur af verkefni af þessu tagi í tonnum úrgangs sem komið er í veg fyrir að myndist)
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að bættri nýtingu auðlinda og minni úrgangsmýndun
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög

Staða verkefnis: Hafin

Hvað er búið að gera: Í stöðugreiningu fyrir svæðisáætlun var gert grein fyrir allri aðstöðu í eigu sveitarfélaganna. Því liggur fyrir efnismagn og hvaða aðstaða var til staðar 2021. Einnig hefur verið gerð létt könnun á hvaða aðstaða er til staðar í dag. Sveitarfélaögin eru að vinna að þessari aðgerð.

Fjallabyggð: Á Ólafsfirði er til staðar rauðakrossbúð en ekki er vitað til þess að það sé viðhaldssmiðja eða efnislagerar. Ekki hefur verið haldið utan um fjölda nytjamarkaða

Dalvíkurbyggð: Í Dalvík er til staðar rauðakrossbúð en ekki er vitað hver er staða viðhaldssmiðju eða efnislagera. Ekki hefur verið haldið utan um fjölda nytjamarkaða

Hörgársveit: Ekki er vitað til þess að í Hörgársveit séu til staðar nytjamarkaðir efnislagerar né viðhaldssmiðjur en bent hefur verið á aðstöðu inn á Akureyri.

Akureyri: Á Akureyri er til staðar rauðakrossbúð, amtsbókasafnið stendur fyrir skiptimörkuðum og er bæði nytjamarkaður og raftækjaviðgerðir í Fjölsmiðjunni. Ekki er vitað til þess að til staðar sé efnislager á Akureyri.

Eyjafjarðarsveit: Ekki er vitað til þess að það sé til staðar efnislager nytjamarkaður né viðhaldssmiðja í Eyjafjarðarsveit

Svalbarðsstrandarhreppur: Ekki er vitað til þess að á Svalbarðsströnd séu skiptimarkaðir efnislagerar eða viðhaldssmiðjur.

Grýtubakkahreppur: Ekki er vitað til þess að í Grýtubakkahreppi séu skiptimarkaðir efnislagerar eða viðhaldssmiðjur.

Þingeyjasveit: Ekki er vitað til þess að í Þingeyjasveit séu skiptimarkaðir efnislagerar eða viðhaldssmiðjur.

Norðurþing: Í Norðurþingi er Rauðakrossbúð og þar hafa verið haldnir skiptimarkaðir þar er ekki viðhaldssmiðja né efnislager

Langesbyggð: Í dag er ekki skiptimarkaður, viðhaldssmiðja né Efnislager í sveitarfélaginu en Langesbyggð hefum ráðist í það verkefni að stórbæta aðstöðu til úrgangsméðhöndlunar á Þórshöfn þar sem hægt verður að skila öllu efni til flokkunar og endurvinnslu auk þess að vera viðhaldssmiðja og efnislager. Ekki er fyrirséð með fyrirkomulag skiptimarkaða.

Hver eru næstu skref: Lagt er til að næsta skref sé að sveitarfélögin geri tímasetta

aðgerðaráætlun í samræmi mið aðgerðir svæðisáætlunar og hvernig þau sjá fram á að mæta þeim.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að tímasetning aðgerðarinnar verði uppfærð í samræmi við aðgerðaráætlanir veitarfélaganna þegar þær liggja fyrir.

Söfnun og flokkun úrgangs

Stefna

Söfnun og flokkun úrgangs á Norðurlandi uppfylli öll skilyrði laga og reglugerða og bestu mögulegu auðlindanýtingu.

Markmið

2

2.1 Árangursrík söfnun úrgangs, vönduð flokkun og lágmörkun tilkostnaðar

Aðgerðir

Endurskipulagning úrgangsiláta við heimahús

5. Endurskipulagning úrgangsiláta við heimahús

<i>Lýsing:</i>	Skipt verður um úrgangsilát við heimahús eftir því sem þörf krefur á hverjum stað til að uppfylla ákvæði laga nr. 55/2003 um sérstaka söfnun pappírs, plasts og lífúrgangs, þó með undantekningu í þeim sveitarfélögum sem nýtt geta grenndarstöðvar til söfnunar úrgangs frá heimilum (sbr. aðgerð 6). Þetta felur m.a. í sér að hægt þarf að vera að halda plasti aðskildu frá pappír og pappa í söfnuninni. Leitað verður leiða til að samræma fyrirkomulag söfnunar og útlit íláta milli sveitarfélaga á svæðinu eftir því sem kostur er. Í öllum tilvikum verður notast við samræmdar flokkunarmerkingar FENÚR (sbr. https://fenur.is/taknmyndabanki).
<i>Umsjón:</i>	Einstök sveitarfélög í samráði við SSNV og SSNE
<i>Tímasetning:</i>	Janúar-júní 2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Hlutfall heimila með fullnægjandi aðstöðu til söfnunar og flokkunar úrgangs.
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að hækkun endurvinnsluhlutfalls heimilisúrgangs og hækkun endurvinnsluhlutfalla fyrir einstaka flokka umbúðaúrgangs
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög

Staða verkefnis: Hafin

Hvað er búið að gera: Sveitarfélögin eru öll með í undirbúningi eða búin að innleiða söfnun á fjórum flokkum við heima hús. Misjafnt er hvaða leiðir verða farnar í dreifbýli en í flestum tilvikum er sama þjónusta í þéttbýli og dreifbýli.

Fjallabyggð: Fjallabyggð bíður uppá ílát fyrir plast, pappír og pappa, lífúrgang og blandaðan úrgang við húsvegg. Núverandi fyrirkomulag uppfyllir kröfur laga.

Dalvíkurbyggð: Dalvíkurbyggð bíður uppá ílát fyrir plast, pappír og pappa, lífúrgang og blandaðan úrgang við húsvegg. Sama þjónusta er í þéttbýli og dreifbýli. Núverandi fyrirkomulag uppfyllir kröfur laga.

Hörgársveit: Hörgársveit bíður uppá þrjú ílát við heimili, endurvinnslu,

lífúrgang og blandaðan úrgang við húsvegg í þéttbýli en ekki er safnað lífúrgang í dreifbýli. Núverandi fyrirkomulag uppfyllir ekki kröfur laga án undanþágu en fyrirhugaðar eru breytingar.

Akureyri: Akureyrarbær bíður uppá ílát fyrir lífrænt og blandaðan úrgang við húsvegg en bent er á að hægt er að fá tunnu undir endurvinnsluúrgang frá þjónustuaðila. Tekið er við plasti, pappu og pappír gleri og málmum á grenndarstöðvum. Núverandi fyrirkomulag uppfyllir ekki kröfur laga án undanþágu. Fyrirhugaðar eru breytingar.

Eyjafjarðarsveit: Eyjafjarðarsveit bíður uppá ílát fyrir endurvinnsluefni, blandaðan úrgang og lífúrgang við húsvegg. Núverandi fyrirkomulag uppfyllir ekki kröfur laga án undanþágu. Endurskipulagning kerfisins er í vinnslu.

Svalbarðsstrandarhreppur: Svalbarðsstrandarhreppur bíður uppá ílát fyrir endurvinnslu, blandaðanúrgang og lífúrgang við húsvegg. Núverandi fyrirkomulag uppfyllir ekki kröfur laga án undanþágu. Fyrirkomulag söfnunar er í endurskoðun.

Grýtubakkahreppur: Grýtubakkahreppur bíður uppá ílát fyrir endurvinnsluefni blandaðan úrgang og lífúrgang við húsvegg. Núverandi fyrirkomulag uppfyllir ekki kröfur laga án undanþágu. Fyrirhugað er að aðskilja endurvinnsluefnið í pappír og pappu og plast. fyrirhugaðar breytingar mæta kröfum laga.

Þingeyjasveit: Þingeyjasveit bíður uppá ílát fyrir plast, pappír og pappu og blandaðan úrgang við húsvegg. Núverandi fyrirkomulag uppfyllir ekki kröfur laga um söfnun lífúrgangs í þéttbýli. Verið er að finna lausn á söfnun lífúrgangs í sveitarfélaginu.

Norðurþing: Norðurþing bíður uppá ílát fyrir plast, pappír og pappu, lífúrgang og blandaðan úrgang við húsvegg. Núverandi fyrirkomulag uppfyllir kröfur laga.

Langanesbyggð: Langanesbyggð býður uppá ílát fyrir Blandaðan úrgang og endurvinnslu. Núverandi söfnun standast ekki lög en fyrirhugaðar eru breytingar sem munu uppfylla kröfur.

Hver eru næstu skref: Lagt er til að sveitarfélögin geri tímasetta aðgerðaráætlun í samræmi við aðgerðir svæðisáætlunar og hvernig þau sjá fram á að mæta þeim. Sveitarfélögin eru í miðri vinnu við að uppfæra aðferðir við sorphirðu og er best að klára þá vinnu áður en árangur aðgerðarinnar er metin.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að tímamörk verkefnisins sé uppfærð til 2025 en þá ættu öll sveitarfélögin að hafa lokið skipulagsbreytingum.

Fjölgun grenndarstöðva

6. Fjölgun grenndarstöðva

Lýsing:

Unnin verður greining á mögulegri grenndarstöðvavæðingu sem komið gæti í stað söfnunaríláta við heimahús. Fyrsta skrefið yrði greining og staðarval fyrir grenndarstöðvar á smærri þéttbýlisstöðum, uppsetning slíkra stöðva þar sem það þykir henta og fjarlægning söfnunaríláta við heimahús. Tekið verður mið að sambærilegum verkefnum í öðrum sveitarfélögum innanlands og utan, fylgt algengum viðmiðum um hámarksfjarlægðir slíkra grenndarstöðva frá heimilum og haft náð samráð við

	Umhverfisstofnun til að tryggja að fyrirkomulagið samrýmist ákvæðum laga nr. 55/2003 með þeim breytingum sem taka gildi 1. janúar 2023.
<i>Umsjón:</i>	Einstök sveitarfélög í samráði við SSNV og SSNE og í samstarfi við Umhverfisstofnun
<i>Tímasetning:</i>	Janúar-júní 2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Skýrsla með niðurstöðum greiningar
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að hækkun endurvinnsluhlutfalls heimilisúrgangs og hækkun endurvinnsluhlutfalla fyrir einstaka flokka umbúðaúrgangs
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög

Staða verkefnis: Hafin

Hvað er búið að gera: Sveitarfélögin eru öll með í undirbúningi eða búin að koma upp grenndarstöðvum í þéttbýli. Misjafnt er hvaða leiðir verða farnar í dreifbýli en í flestum tilvikum er sambærileg þjónusta í þéttbýli og dreifbýli þó vegalengdir séu lengri.

Fjallabyggð: Staðsettar eru tvær grenndarstöðvar í sveitarfélaginu þar sem tekið er við textíl, gleri og málmum ein á Siglufirði og önnur í Ólafsfirði með hámarks vegalengd að grenndarstöð 1000m. Hámarks vegalengd að grenndargám er nokkuð mikil til að teljast í nærumhverfi.

Dalvíkurbyggð: Á Dalvík þjónar endurvinnslustöð hlutverki grenndarstöðver.
Hörgársveit: Ekki eru til staðar grenndarstöðvar í sveitarfélaginu en fyrirhugað er að koma upp grenndarstöðvum í þéttbýli.

Akureyri: Akureyrarbær er með 11 grenndarstöðvar sem taka við tekið er við plasti, pappa og pappír gleri, málmum og textíl á grenndarstöðvum og er dreift um bæinn þar sem miðað er við að mesta vegalengd að grenndarstöð sé 500m. Akureyrarbær er að vinna í að efla grenndargámakerfið enn frekar.

Eyjafjarðarsveit: Ekki eru eiginlegar grenndarstöðvar í sveitarfélaginu en rekið er vaktað gámasvæði við hrafnagil sem tekur við helstu gerðum úrgangs.

Svalbarðsstrandarhreppur: Í sveitarfélaginu er að finna tvær grenndarstöðvar en þar eru gámar fyrir endurvinnsluúrgang blandaðanúrgang og lífúrgang. Fyrirkomulag er í endurskoðun. Bæta þarf við

Grýtubakkahreppur: Ekki eru til staðar grenndarstöð í sveitarfélaginu en fyrirhugað er að setja litla grenndarstöð í Grenivík.

Þingeyjasveit: Ekki eru til staðar grenndarstöðvar í sveitarfélaginu en það eru tveir gámavellir með viðveru starfsmanns.

Norðurþing: Norðurþing er með eina grenndarstöð í hverju þéttbýli fyrir Gler málma og textíl. Hámarks vegalengd að grenndarstöð á Húsavík er yfir 1000m

Langesbyggð: Ekki eru til staðar grenndarstöðvar eins og staðan er í dag. Fyrirhugað er að reisa móttökustöð með möguleika á sólarhrings losun á gjaldfrjálsum endurvinnsluefnum.

Hver eru næstu skref: Lagt er til að næsta skref sé að sveitarfélögin geri tímasetta aðgerðaráætlun í samræmi við aðgerðir svæðisáætlunar og hvernig þau sjá fram á að mæta þeim. Sveitarfélögin eru í miðri vinnu við að uppfæra aðferðir við sorphirðu og er best að klára þá vinnu áður en árangur aðgerðarinnar er metin.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að tímamörk verkefnisins sé uppfærð til 2025 en þá ættu öll sveitarfélögin að hafa lokið skipulags breytingum.

Söfnun glers, málma, textíls og spilliefna

7. Söfnun glers, málma, textíls og spilliefna

<i>Lýsing:</i>	Komið verður upp aðstöðu í öllum sveitarfélögum til sérstakrar söfnunar á gleri, málmum og textíl, í það minnsta í grenndargáma, þ.e. þar sem slík aðstaða er ekki þegar til staðar. Jafnframt verður komið á sérstakri söfnun á spilliefnum í nærumhverfi íbúa.
<i>Umsjón:</i>	Einstök sveitarfélög, hvert fyrir sig eða fleiri saman
<i>Tímasetning:</i>	Janúar-júní 2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist aðstöðu til söfnunar á gleri, málmum, textíl og spilliefnum
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að hækkun endurvinnsluhlutfalls heimilisúrgangs og styður við markmið laga nr. 55/2003 um að „skapa skilyrði fyrir myndun hringrásarhagkerfis“
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög og Úrvinnslusjóður

Staða verkefnis: Hafið

Hvað er búið að gera: Sveitarfélögin eru öll með í undirbúningi eða búin að koma upp söfnun textíls málma og glers á grendarstöðvum í þéttbýli. Misjafnt er hvaða leiðir verða farnar í dreifbýli en í flestum tilvikum er sambærileg þjónusta í þéttbýli og dreifbýli þó vegalengdir séu lengri.

Fjallabygð: Söfnun á Textíl málmum og gleri fer framm á grendarstöðvum

Dalvíkurbyggð: Á Dalvík fer söfnun textíls glest og málma fram á endurvinnslustöð sem er ófullnægjandi nema aðgengi sé að losun textíls, málma og glers sé allan sólarhringinn.

Hörgársveit: Söfnun Textíls málma og glers fer ekki fram í sveitarfélaginu en tekið er á móti því á gámasvæði Terra á Akureyri. Þetta fyrirkomulag er ófullnægjandi.

Akureyri: Akureyrarbær er tekið við plasti, pappa og pappír gleri, málmum og textíl á grendarstöðvum

Eyjafjarðarsveit: Tekið er á móti textíls málmum og gleri á vöktuðu gámasvæði við hrafnagil. Þetta er ófullnægjandi nema aðgengi að losun Textíls mála og glers sé allan sólarhringinn.

Svalbarðsstrandarhreppur: Móttaka textíls málma og glers fer frem á móttökusvæði á Svalbarðseyri þetta fyrirkomulag er ófullnægjandi nema aðgangur að losun málma textíls og glers sé allan sólarhringinn.

Grýtubakkahreppur: Ekki eru til staðar móttaka textíls málma og glers en fyrirhugað er að hefja þá söfnun með tilurð nýrrar grendarstöðvar.

Þingeyjasveit: Söfnun textíls málma og glers fer fram á gá mavöllum sveitarfélagsins með viðveru starfsmanns. Þetta fyrirkomulag er ófullnægjandi og þarf að koma upp aðstöðu til móttöku málma glers og textíls í öllum þéttbílum sveitarfélagsins.

Norðurþing: Norðurþing tekur á mótu Málmum textil og gleri á

Grenndarstöðvum sveitarfélagsins.

Langanesbyggð: Ekki er sérsöfnuná málmum gleri og tekstil í sveitarfélaginu í dag en fyrirhugað er að reisa móttökustöð með möguleika á sólarhrings losun á gjaldfrjálsum endurvinnsluefnum þar á meðal Málmum tekstíl og gleri.

Hver eru næstu skref: Lagt er til að næsta skref sé að sveitarfélögin geri tímasetta aðgerðaráætlun í samræmi við aðgerðir svæðisáætlunar og hvernig þau sjá fram á að mæta þeim. Sveitarfélögin eru í miðri vinnu við að uppfæra aðferðir við sorphirðu og er best að klára þá vinnu áður en árangur aðgerðarinnar er metin.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að tímamörk verkefnisins sé uppfærð til 2025 en þá ættu öll sveitarfélögin að hafa lokið skipulags breytingum.

8. Söfnun garðaúrgangs og ráðstöfun hans til endurvinnslu

<i>Lýsing:</i>	Hafin verður söfnun á garðaúrgangi í öllum sveitarfélögum, en lífbrjótanlegur garðaúrgangur telst lífúrgangur skv. skilgreiningu laganna og slíkum úrgangi verður skylt að safna sérstaklega. Ekki er þó nauðsynlegt að safna garðaúrgangi innan lóðar, enda sé honum þá safnað á söfnunar- eða móttökustöð. Öllum garðaúrgangi sem safnast verður komið til endurvinnslu.
<i>Umsjón:</i>	Einstök sveitarfélög, hvert fyrir sig eða fleiri saman
<i>Tímasetning:</i>	Apríl-júlí 2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Garðaúrgangi safnað og hann færður til endurvinnslu
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að hækkun endurvinnsluhlutfalls heimilisúrgangs og styður við markmið laga nr. 55/2003 um að „skapa skilyrði fyrir myndun hringrásarhagkerfis“
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög

Staða verkefnis: Ekki hafin.

Hvað er búið að gera: Í einhverjum tilvikum hafa sveitarfélögin boðið uppá móttöku á garðaúrgang. Almennt hefur sá garðaúrgang sem hefur verið safnað verið losaður á tippa og magn ekki skráð. Ekki er búið að taka saman stöðu söfnunar á garðaúrgangi umfram það sem kemur fram í stöðugreiningu úrgangsmála sem var fylgiskjal svæðisáætlunar.

Hver eru næstu skref: Lagt er til að sveitarfélögin hefji móttöku á garða úrgangi í gáma til að ná utan um magn þess efnis sem um ræðir. Einnig er lagt til að skoðaðar verði leiðir til að endurvinna greinar og gras á sem hagkvæmastan hátt og skoða möguleika á notkun í landgræðslu eða öðru sem gerir ekki mikla kröfu á vinnslu efnisins. Möguleikar eru á metan vinnslu með uppbyggingu líforkuvers í Eyjafirði fyrir nágretta sveitarfélög.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að tímaáætlun aðgerðar verði færð til 2026 en það er ekki raunhæft að klára aðgerð 2025.

Uppbygging innviða

Stefna

Sveitarfélögin á Norðurlandi, hvert um sig eða sameiginlega, verði sjálfum sér næg um innviði til móttöku, flokkunar, endurvinnslu, annarrar endurnýtingar og förgunar

úrgangs, að því marki sem það telst hagkvæmt og í samræmi við áherslur hringrásarhagkerfisins

Markmið

3

3.1 Sterkir innviðir fyrir meðhöndlun úrgangs

Aðgerðir

Efling móttökustöðva

9. Efling móttökustöðva

<i>Lýsing:</i>	Gerð verður greining á aðstöðu til móttöku úrgangs í einstökum sveitarfélögum á Norðurlandi og gerð áætlun um úrbætur með það að leiðarljósi að enginn úrgangur verði fluttur út af svæðinu án þess að hann hafi verið flokkaður, aðskilinn og tættur þannig að endanlegt magn blandaðs úrgangs verði í algjöru lágmarki og að rúmmál þess sem eftir stendur verði sem minnst. Í þessari greiningu verður sérstaklega hugað að þeim möguleikum sem liggja í betri sundurgreiningu á grófum úrgangi (t.d. byggingarúrgangur, húsgögn, dýnur), þannig að í stað þess að flytja þessa úrgangsflokka af svæðinu verði úrgangurinn aðskilinn í efnisflokk (t.d. steinefni, timbur, málmar, plast, textílefni) sem annað hvort fara í vinnslu á svæðinu eða verða fluttir þaðan aðskildir til vinnslu annars staðar. Þá þarf að tryggja að á öllum móttökustöðvum sé aðstaða til að taka við byggingar- og niðurrifsúrgangi sem flokkaður hefur verið í eftirfarandi flokka: Spilliefni, timbur, steinefni, málmar, gler, plast og gifs.
<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE í samstarfi við einstök sveitarfélög
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist skriflegrar greiningar á aðstöðu til móttöku úrgangs
<i>Tengsl við markmið á landsvísi:</i>	Stuðlar að hækkun endurvinnsluhlutfalls heimilisúrgangs og lágmarkun förgunar
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög

Staða verkefnis: Ekki hafin

Hvað er búið að gera: ekki er búið að gera frekari greiningu en stöðugreiningu svæðisáætlunar

Hver eru næstu skref: Lagt er til að Gerð verður úttekt á aðstöðu í eigu sveitarfélaganna til móttöku og flokkunar. Einnig væri gott að leifa sveitarfélögunum að klára endur skipulag sönnunnar.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að lokadagsetning verkefnis verði fært til 2025

Jarðgerð á jaðarsvæðum

10. Jarðgerð á jaðarsvæðum

<i>Lýsing:</i>	Unnin verður greining á tæknilegum, umhverfislegum og fjárhagslegum kostum þess og göllum að koma upp aðstöðu til jarðgerðar eða annarrar úrvinnslu lífræns úrgangs í smáum stíl (<1000 tonn/ár) í byggðarlögum vestast og austast á Norðurlandi. Greiningin mun m.a. fela í sér samanburð á fýsileika slíkrar jarðgarðar annars vegar og miðlægar jarðgerðar hins vegar, svo sem með tilliti til flutningskostnaðar og kolefnisspors, m.a. með hliðsjón af niðurstöðum frumhagkvæmnimats líforkuvers til úrvinnslu lífræns úrgangs á Norðurlandi eystra. ³ Tekið verður mið af reynslu annarra svæða (svo sem í Noregi) af rekstri slíkrar aðstöðu.
<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE í samstarfi við hlutaðeigandi sveitarfélög
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist skriflegrar greiningar á möguleikum til úrvinnslu lífræns úrgangs í smáum stíl
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að bættri nýtingu auðlinda, hækkun endurvinnsluhlutfalls og lágmörkun förgunar
<i>Fjármögnun:</i>	Landshlutasamtökin

Staða verkefnis: Hafin

Hvað er búið að gera: Búið er að halda kynningar fundi og fræðslu erindi um hvaða möguleikar eru í boði. Langanesbyggð er að skoða möguleika á opinni moltugerð og Þingeyjasveit er að skoða frekar hvað möguleikar eru í boði. Ekki var farið í formleg greiningu á þessu stigi

Hver eru næstu skref: Lagt er til að þeim sveitarfélögum sem eru að þreifa sig áfram að vinna sig að niðurstöðu og veita þeim stuðning þar sem það á við.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að lokadagsetning aðgerðarinnar verði færð til 2025

Nýting seyru

11. Nýting seyru

<i>Lýsing:</i>	Komið verður upp aðstöðu til að nýta alla seyru sem til fellur á Norðurlandi sem næst upprunastað til landgræðslu eða á annan hátt í stað þess að farga henni í gryfjum eða með öðrum hætti. Til dæmis mætti horfa til fordæmis sveitarfélaga í uppsveitum Suðurlands hvað þetta varðar (Saurbær á Flúðum).
<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE í samstarfi við einstök sveitarfélög
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist aðstöðu til móttöku og nýtingar á seyru
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að bættri nýtingu auðlinda, styður við markmið um samdrátt í urðun og nýtist sem undirbúningur fyrir fyrirhugað bann við urðun lífræns úrgangs.
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög

Staða verkefnis: Vinna við aðgerð er ekki hafin

Hvað er búið að gera: ekki er búið að vinna greiningu umfram það sem kemur fram í stöðumati svæðisáætlunar. fyrirhugað er möguleiki að taka seyru í metanvinnlu líforkuvers þegar framlíða stundir.

Hver eru næstu skref: Lagt er til að gerð verði samantekt á magni seyru sem er safnað í hverju sveitarfélagi og hvert hún fer. Einnig væri gott að fara í samstarf við land og skóg og skilgreina möguleg uppgræðsusvæði sem hægt er að not en ýmsar takmarkanir eru um meðhöndlun á seyru og notkun á landi. Einng þarf að skoða frekar hvernig hægt sé að nýta næringarefni seyru í landbúnaði.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að lokadagsetning verkefnis verði færð til 2025

Úttekt á urðunarstöðum fyrir óvirkan úrgang

12. Úttekt á urðunarstöðum fyrir óvirkan úrgang

<i>Lýsing:</i>	Unnin verður greining á tæknilegum, umhverfislegum og fjárhagslegum kostum þess og göllum að koma upp litlum urðunarstöðum fyrir óvirkan úrgang (steypubrot, keramik, moldarlaus jarðvegur og annað sem ekki tekur breytingum eðlisfræðilega eða efnafræðilega) á 3-4 stöðum á Norðurlandi, með það að leiðarljósi að slíkur úrgangur verði ekki fluttur um langan veg (t.d. >100 km) milli byggðarlaga og verði ekki urðaður á urðunarstöðum fyrir blandaðan úrgang. Hluti af þessari greiningu verður að kortleggja svokallaða jarðvegstippa sem starfræktir eru á nokkrum stöðum með eða án starfsleyfis frá heilbrigðisnefnd, með sérstakri áherslu á þær skilgreiningar úrgangsflokka sem liggja að baki starfsleyfum og á muninn á jarðvegstippum annars vegar og urðunarstöðum fyrir óvirkan úrgang hins vegar.
<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE í samráði við Umhverfisstofnun
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist skriflegrar greiningar á aðstöðu til urðunar óvirks úrgangs á Norðurlandi
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Styður við loftslagsmarkmið stjórnvalda
<i>Fjármögnun:</i>	Landshlutasamtökin

Staða verkefnis: Hafin

Hvað er búið að gera: Gerð var gróf samantekt á staðsetningu urðunarstaða fyrir óvirkan úrgang eða móttökustaður fyrir óvirkan úrgang til vinnslu til endurnýtingar. Móttaka er fyrir óvirkan úrgang á Akureyri þar sem hann er unnin þannig að hann nýtist sem fyllingarefni eða bætingarefni í vegagerð eða byggingariðnað. Urðunarstaður er fyrir óvirkan úrgang í Laugardal við Húsavík. Þar að auka geta urðunarstaðir á Kópaskeri og Bakkafirði tekið við óvirkum úrgangi en þeir eru báðir í fullri nýtingu fyrir annan úrgang.

Hvað er lagt til að séu næstu skref: Núverandi staðsetning er fullnægjandi miðavið markmið um 100km en urðunarstaðir á Kópaskeri og Bakkafirði eru sprungnir og því þarf að koma upp öðru móttökuúræði á austurvæði
Langesbyggð er með það til skoðunar að koma upp urðunarstað fyrir óvirkan úrgang. Gera þarf samantekt á staðsetningu á jarðvegstippum og hvaða efni og magni er

verið að losa í þá.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að lokadagsetning aðgerðar verði færð til 2025

Áætlun um minnkandi umsvif urðunarstaðar í Stekkjarvík

13. Áætlun um minnkandi umsvif urðunarstaðar í Stekkjarvík

<i>Lýsing:</i>	Unnin verður sérstök áætlun um minnkandi umsvif urðunarstaðar Norðurá bs. í Stekkjarvík, með það að leiðarljósi að urðun þar dragist saman jafnt og þétt á næstu 15 árum. Höfð verður sérstök hliðsjón af því markmiði stjórnvalda að árið 2035 fari til urðunar að hámarki 10% af þeim heimilisúrgangi sem til fellur.
<i>Umsjón:</i>	Norðurá bs. í samstarfi við SSNV og í samráði við Umhverfisstofnun
<i>Tímasetning:</i>	2025
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist skriflegrar áætlunar um minnkandi umsvif
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Stuðlar að bættri nýtingu auðlinda og lágmörkun förgunar
<i>Fjármögnun:</i>	Norðurá bs.

Staða verkefnis: Ekki hafið

Hvað er búið að gera: Verkefnið er ekki hafið

Hver eru næstu skref: Lagt er til að aðgerð verði vísað til Norðurá bs.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Engar breytingar eru lagðar til á þessu stigi.

Samþykktir, gjaldskrár og bókhald

Stefna

Sveitarfélögin á Norðurlandi uppfylli kröfur úrgangslöggjafarinnar, annars vegar um að létta öllum kostnaði vegna meðhöndlunar úrgangs af skattgreiðendum og skipta honum þess í stað á milli úrgangshafa og hins vegar um að miða gjaldtökuna við magn úrgangs í stað fastrar álagningar á hverja íbúðareiningu, auk þess sem nýtt verði heimild til að leggja hlutfallslega hærra gjald á blandaðan úrgang til að létta kostnaði sem mest af þeim sem flokka úrganginn sinn vel

Markmið

4

4.1 Samræmdar samþykktir um meðhöndlun úrgangs

4.2 Réttlát og lögmæt gjaldtaka fyrir söfnun og aðra meðhöndlun úrgangs

Aðgerðir

Samræming samþykta um meðhöndlun úrgangs

14. Samræming samþykta um meðhöndlun úrgangs

Lýsing: Ráðist verður í sameiginlega heildarendurskoðun samþykta um

meðhöndlun úrgangs fyrir öll sveitarfélög á Norðurlandi með það að leiðarljósi að samþykktirnar endurspegli áherslur hringrásarhagkerfisins um bættu nýtingu auðlinda og þær lagabreytingar sem tóku gildi 1. janúar 2023, stuðli að samræmingu á fyrirkomulagi sérstakrar söfnunar, feli í skýr ákvæði um skyldu einstaklinga og lögaðila til að flokka úrgang og myndi grunn fyrir gjaldskrár í anda meginreglunnar um BÞHE („Borgað þegar hent er“). Afrakstur verkefnisins verði 3-4 útgáfur af samþykktum sem einstök sveitarfélög geta valið á milli og aðlagð, hvort sem þau kjósa að setja sér eigin samþykkt eða ákveða að sama samþykkt taki til tveggja eða fleiri sveitarfélaga.

<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE í samstarfi við einstök sveitarfélög og eftir atvikum byggðasamlög
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist þriggja til fjögurra fyrirmynda að samþykktum
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Styður við markmið laga nr. 55/2003 um að „skapa skilyrði fyrir myndun hringrásarhagkerfis“
<i>Fjármögnun:</i>	Landshlutasamtökin

Staða verkefnis: Hafið

Hvað er búið að gera: búið er að vinna ýtarlegan grunn að samþykkt sem sveitarfélögin geta aðlagð eigin skipuriti og aðstæðum. Samþykktin tekur mið af nýjum kröfum laga og markmiðum svæðisáætlunar og kemur inná mismunandi áskoranir sveitarfélagana. Sveitarfélögin geta síðan tekið út kafla eða málsgreinar sem eiga ekki við í þeirra sveitarfélagi

Hvað er lagt til að séu næstu skref: Sveitarfélögin eru í miðri á í skipulags breytingum í sorpþjónustu og er hluti af því að taka upp samþykktir um meðhöndlun úrgangs. Þeim er frjálst að nýta það skema sem við höfum lagt upp fyrir þau eitt eða fleiri saman.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að lokadagsetning aðgerðar verði færð til 2025 en þá er raunhæft að öll sveitarfélögin hafi endurnýjað sínar samþykktir

Innleiðing BÞHE

15. Innleiðing BÞHE

Lýsing:

Ráðist verður í sameiginlega heildarendurskoðun gjaldskráa fyrir meðhöndlun úrgangs fyrir öll sveitarfélög á Norðurlandi með það að leiðarljósi að tekið verði upp gjalddökukerfi í anda meginreglunnar um BÞHE („Borgað þegar hent er“), sbr. ákvæði 23. gr. laga um meðhöndlun úrgangs, nr. 55/2003, sem tóku gildi 1. janúar 2023. Afrakstur verkefnisins verði 3-4 útgáfur af gjaldskrá sem einstök sveitarfélög geta valið á milli og aðlagð. Þessar útgáfur byggja á niðurstöðum yfirstandandi verkefnis Samband íslenskra sveitarfélaga innan ramma átaksins „Samtaka um hringrásarhagkerfið“. Gert verði ráð fyrir

<i>Umsjón:</i>	að gjaldtaka vegna móttöku dýrahæra byggi á fjölda skráðra gripa skv. skýrslum Matvælastofnunar. Jákvæð mismunun vegna gjaldtöku fyrir flokkað úrgang verður innbyggð í gjaldskrárnar.
<i>Tímasetning:</i>	SSNV og SSNE í samstarfi við einstök sveitarfélög og eftir atvikum byggðasamlög 2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Tilvist þriggja til fjögurra fyrirmynda að gjaldskrá
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Styður við markmið stjórnvalda um tengsl gjaldtöku við magns úrgangs
<i>Fjármögnun:</i>	Landshlutasamtökin

Staða verkefnis: Hafin.

Hvað er búið að gera: búið er að vinna ýtarlegan grunn að gjaldskrá sem sveitarfélögin geta aðlagð eigin þjónustu og aðstæðum. Gjaldskráin tekur mið af nýjum kröfum laga og markmiðum svæðisáætlunar og kemur inná mismunandi áskoranir sveitarfélagana. Sveitarfélögin geta síðan tekið út kafla eða gjaldliði sem eiga ekki við í þeirra sveitarfélagi

Hver eru næstu skref: Sveitarfélögin eru í miðri á í skipulags breitingum í sörpþjónustu og er hluti af því að taka upp gjaldskrá úrgangs þjónustu. Þeim er frjálst að nýta þann grunn sem við höfum lagt upp fyrir þau eitt eða fleiri saman.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að lokadagsetning aðgerðar verði færð til 2025 en sveitarfélögin ættu að haf uppfært gjaldskrár um áramót 2024-2025

Endurbætt sundurliðun í bókhaldi

16. Endurbætt sundurliðun í bókhaldi

<i>Lýsing:</i>	Vakin verður athygli ráðuneytis sveitarstjórnarmála og Sambands íslenskra sveitarfélaga á mikilvægi þess að hugtakanotkun í bókhaldi sveitarfélaga sé í samræmi við skilgreiningar í lögum um meðhöndlun úrgangs, nr. 55/2003, með síðari breytingum, svo og að tryggja sem best samræmi í því hvernig sveitarfélög skrá kostnað vegna úrgangsmála og hvernig sá kostnaður er sundurliðaður.
<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Erindi sent til ráðuneytis sveitarstjórnarmála og Sambands íslenskra sveitarfélaga
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Styður við markmið stjórnvalda um tengsl gjaldtöku við magn úrgangs og stuðlar að bættri hugtakanotkun í samræmi við lög nr. 55/2003
<i>Fjármögnun:</i>	Landshlutasamtökin

Staða verkefnis: Ekki hafin

Hvað er búið að gera: Vakin hefur verið athygli á mikilvægi þess að samræmi sé í fjármálum úrgangs meðhöndlunar á milli sveitarfélaga en ekki hefur verið sent formlegt erindi þess efnis.

Hvað er lagt til að séu næstu skref: Sveitarfélögin eru í skipulags breytingum á sorpþjónustu. hluti þess verkefnis er að endurskoða gjaldskrá og skilyrði á gagnsæi í fjármálum sorpþjónustu. Lagt er til að eftir fyrstu birtingu á heimasíðu sveitarfélaganna verði gerð samantekt á hugtakanotkun og samræmi við bókun kostnaðarliða.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að lokadagsetning aðgerðar verði færð til 2025

Samningar við verktaka

Stefna

Sveitarfélögin á Norðurlandi skapi góða yfirsýn yfir verkaskiptingu í úrgangsmálum á milli sveitarfélaga og verktaka

Markmið

5

5.1 Ábyrg samningagerð

Aðgerðir

Samstarf um útboð o.fl.

17. Samstarf um útboð o.fl.

Lýsing:

Gerð verður greining á stöðu samninga einstakra sveitarfélaga við þjónustuaðila og ráðist í gerð sameiginlegra útboðsgagna fyrir þau sveitarfélög sem geta nýtt sér það, hvort sem þau standa sameiginlega að útboði eður ei. Við vinnslu útboðsgagnanna verði tekið mið af niðurstöðum yfirstandandi verkefnis Samband íslenskra sveitarfélaga innan ramma átaksins „Samtaka um hringrásarhagkerfið“ og þess sérstaklega gætt að:

- Gögnin endurspegli áherslur hringrásarhagkerfisins og lagakröfur um sersöfnun úrgangs.
- Gögnin falli vel að gjaldtöku skv. BÞHE.
- Flutningskostnaður verði sem minnstur.
- Svigrúm sé veitt til nýsköpunar, með því að leggja fremur áherslu á markmið en tæknilegar útfærslur.
- Sveitarfélögin njóti góðs af fjármögnun Úrvinnslusjóðs vegna sérstakrar söfnunar úrgangs sem fellur undir lagaákvæði um framlengda framleiðendaábyrgð, en skv. gr. 24a í lögum um meðhöndlun úrgangs, nr. 55/2003, með þeim breytingum sem tóku gildi 1. janúar 2023, skal þessi fjármögnun „standa straum af kostnaði við sérstaka söfnun, sbr. 10. gr., sem og aðra söfnun úrgangsins eftir atvikum og meðhöndlun hans og kostnaði við upplýsingasöfnun, upplýsingaskil og upplýsingagjöf“.
- Gerð sé krafa um fullnægjandi skil magnupplýsinga til sveitarfélaganna.

Hluti af greiningunni verður athugun á kostum þess og göllum að sveitarfélögin sjálf, hvert um sig eða fleiri í samvinnu, svo sem með aðkomu byggðasamlaga, annist úrgangsjónustuna sjálf í stað þess

	að semja við verktaka um helstu þætti hennar. Í þessari athugun verður tekið mið af reynslu annarra sveitarfélaga, svo sem sveitarfélaga í Rangárvallasýslu, af þessu fyrirkomulagi.
<i>Umsjón:</i>	SSNV og SSNE í samstarfi við einstök sveitarfélög og eftir atvikum byggðasamlög
<i>Tímasetning:</i>	2023
<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Skýrsla með helstu niðurstöðum og drög að útboðsgögnum
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Styður við markmið laga nr. 55/2003 um að „skapa skilyrði fyrir myndun hringrásarhagkerfis“
<i>Fjármögnun:</i>	Landshlutasamtökin

Staða verkefnis: í bið

Hvað er búið að gera: Í upphafi verkefnisins var gerð óformleg könnun á vilja sveitarfélaga til að vinna saman að gerð útboðsgagna. Vilji til samstarfs var misjafn og ákváðu sveitarfélögin hvert fyrir sig hvort þau vildu vera í samstarfi um gerð útboðsgagna og hversu mikið samstarfið yrði. Ákveðið var því að bíða með framkvæmd þessarar aðgerðar og taka hana upp að nýju eftir 3-5 ár þegar kemur að næstu útboðshrinu þegar reynsla er komin á nýtt kerfi og tími gefst til góðrar ígrundunar.

Hvað er lagt til að séu næstu skref: Lagt er til að unnið verði að gagnasöfnun útboðs og samtal og vinna verði gerð í tíma þannig að sveitarfélögin séu betur undirbúin í samtal um frekara samtarf.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að lokadagsetning aðgerðar verði færð til 2030 en raunhæft er að taka þetta upp fyrir næstu útboðshrinu eftir 5 ár.

Útgáfa og kynning

Stefna

Sveitarfélögin á Norðurlandi verði til fyrirmyndar á Íslandi varðandi birtingu upplýsinga um úrgangsmál

Markmið

6

6.1 Skilvirk og skiljanleg miðlun upplýsinga um úrgangsmál til íbúa og rekstraraðila

Aðgerðir

Bætt birting upplýsinga

18. Bætt birting upplýsinga

Lýsing:

Vefsíður allra sveitarfélaga á Norðurlandi verða uppfærðar þannig að þar komi fram árlegar upplýsingar um innheimt gjöld og sundurliðun á raunkostnaði vegna úrgangsmála, svo og upplýsingar um ráðstöfun þess úrgangs sem safnað er á vegum sveitarfélagsins:

Umsjón:

Einstök sveitarfélög í samráði við SSNV og SSNE

Tímasetning:

2023

<i>Árangursmælikvarðar:</i>	Uppfærðar vefsíður með aðgengilegum upplýsingum um framkvæmd og fjármögnun úrgangsstjórnunar
<i>Tengsl við markmið á landsvísu:</i>	Styður við markmið laga nr. 55/2003 um að „skapa skilyrði fyrir myndun hringrásarhagkerfis“
<i>Fjármögnun:</i>	Sveitarfélög

Staða verkefnis: Hafin

Hvað er búið að gera: Þetta verkefni liggur hjá sveitarfélögunum en ekkert sveitarfélag hefur uppfært heimasíðu og gert grein fyrir fjármálum úrgangsméðhöndlunar né afdrif úrgangs. Það má gera ráð fyrir að þessi vinna sé í vinnslu samhliða endurskipulagningu úrgangsmála.

Hvað er lagt til að séu næstu skref: Lagt er til að samhliða yfirferð fjármála 2024 verði sérstaklega gert grein fyrir lið 08200 sorphirða í ársreikning sveitarfélaga og hann birtur á vef sveitarfélaganna.

Tillögur að uppfærslu verkefnis: Lagt er til að lokadagsetning aðgerðar verði færð til 2025